

Prekentekest: Rom 9,1-5;10,1-4

Det jeg nå sier, er sannhet; jeg lyver ikke! For jeg taler i troen på Kristus, og min egen samvittighet bekrefter det i Den Hellige Ånd. Jeg har en stor sorg i hjertet, noe som alltid piner meg. Jeg skulle selv gjerne være forbannet og skilt fra Kristus, var det bare til hjelp for mine brødre og landsmenn. De er jo israelitter, dem tilhører barnekåret, Guds herlighet og paktene, deres er loven, tempeltjenesten og løftene, dem tilhører fedrene, og fra dem er Kristus kommet som menneske, han som er Gud over alle ting, lovet i all evighet. Amen.

Brødre, av hele mitt hjerte ønsker jeg og ber til Gud at de må bli frelst. For det vitnesbyrd må jeg gi dem at de brenner for Guds sak, men uten forstand. De kjenner ikke Guds rettferdighet, men vil bygge opp sin egen rettferdighet, og derfor har de ikke bøyd seg under rettferdigheten fra Gud. Kristus er lovens ende, så hver den som tror, blir rettferdig for Gud.

Dette er den sterkeste skildringen av et menneskes kjærlighet til sitt eget folk som jeg vet om. Ordene vi leste viser en apostel som blottstiller sine innerste tanker i en opplevelse av fortvilelse og sorg på sitt folks vegne. Vi møter en apostel som ikke strør rundt seg med pauliord i utrengsmål, men som sier det han må si fordi nøden for sitt folk og menneskers frelse er det som driver ham.

Guds utvalgte

Kapitlene 9-11 i Romerbrevet handler om at Israel er Guds utvalgte folk. Dette trenger en forklaring. I Romerbrevet står det at Gud fra evighet av har lagt en plan for å frelse mennesker. Helt siden de første menneskenes tid har synden vært i verden. Paulus skriver at menneskene helt fra skapelsen av har kunnet se og erkjenne viktige sider ved Gud ut fra alt som Gud har gjort. Likevel gav de ikke Gud takk og ære, men havnet på avveier og har selv skyld for dette. Mennesket mangler rettferdighet og er skyldige over for Gud. Slik har det vært til alle tider.

For lenge, lenge siden utvalgte Gud Abraham og gav Abraham løfte om at å få etterkommere og bli til et stort folk. Jødene som også kalles israelittene er det folket som nedstammer fra Abraham. Gud ledet dette folket slik at det skulle få sitt eget land. Til dette folket i Israel skulle Gud sende sin Messias, på gresk Kristus. Slik skulle Gud fullføre sin plan for å frelse menneskene.

Da Romerbrevet ble skrevet var det flere og tyve år siden Jesus gikk sammen med dem i Israel. Nå, neste tre tiår etter, kunne alle se at svært få jøder hadde tatt imot evangeliet. Gud hadde sendt den Messias jødene i hundrevis av år ventet på. I noen og tredve år hadde de ham hos seg. Jesus forkynte og gjorde mektige under og tegnhandlinger. Men Guds utvalgte folk nektet å tro, i stedet fikk de ham korsfestet og påstod at han spottet Gud. I ettertid var bare et mindretall av jødene å finne i de kristne forsamlingene.

Paulus innleder Romerbrevet med å si at evangeliet er Guds kraft til frelse for alle som tror; jøde først og så greker. Jødene mente Jesu død på

korset var straff som fortjent for en gudsbespøtter. Men Jesus spottet ikke Gud ved å si han var Guds Sønn. Det Jesus forkynte var sant. Derfor var ikke hans død straff som fortjent. Hans død var en soningsdød. Som hundre prosent Gud og samtidig hundre prosent menneske kunne Jesus gi sitt liv til soning fordi han var den eneste syndfrie i menneskehetens historie. Jesus gjorde det mulig å gi sitt rettfærdige liv i bytte med det livet enhver troende kristen har.

Grekerne og de andre hedningefolkene trodde på evangeliet om Jesus. De bøyd seg for Gud og tok imot frelsen med takk. Men hvor ble det av jødene, Guds utvalgte folk, de som fikk evangeliet først? Hvorfor tok ikke jødene imot evangeliet?

Paulus skriver: «De er jo israelitter, dem tilhører barnekåret, Guds herlighet og paktene, deres er loven, tempeltjenesten og løftene, dem tilhører fedrene, og fra dem er Kristus kommet som menneske, han som er Gud over alle ting.»

Paulus viser til at alt som Gud har gjort, har han gjort for jødene. Hele Guds plan og vei med sitt folk gjennom hundrevis av år var gjort med tanke på jødene og til beste for dem. Da var det også så ufattelig tungt for apostelen og andre jødekristne å være vitne til at på det helt avgjørende punktet vendte de seg bort fra Gud. De tok ikke imot Jesus som den Messias og Frelser Gud sendte.

Kjærlighet til jødene

Paulus var selv jøde. Før han ble kristen var han en fariseer. På den tiden var han rasende på de kristne som brøt med tradisjonen. Han ville tvinge dem og fengsle dem. Men så ble han en kristen. Han møtte Jesus i et syn og ble kalt til tjeneste som apostel. I Bibelen møter vi Paulus som et nytt menneske. Han var tydelig forandret. Da det viste seg at hans eget folk forkastet Guds frelse, ble han ikke sint som før, men han ble full av sorg og viste en oppriktig kjærlighet til sitt folk.

Den senere kirkehistorien kjenner mange som gjerne ville at jøder skulle vende om, men som i kontrast til Paulus, ikke ble sorgfulle, men ble rasende da jødene likevel ikke vendte om. Vår egen Martin Luther var blant dem. I sommer var jeg på ferietur i Roma. Der besøkte vi blant annet en jødisk getto. Middelalderens paver har gjort store anstrengelser for å tvangsomvende jødene der og ellers sperre dem inne i gettoen fordi de ikke ville bli kristne. Som kristen kirke har vi en lite ærerik historie i forhold til hvordan vi har behandlet jødene.

Det er en høyst menneskelig reaksjon med sinne og ønske om å bruk av tvang. Men apostelen Paulus gjenspeiler med sin holdning Jesu kjærlighet når han praktisk talt skriver at var det bare til hjelp for at hans eget folk skulle motta frelse, så var han villig til å gå fortapt i deres sted. For Paulus fantes det ikke noe slikt alternativ. Ufattelig likevel at et noen skal kunne tenke og mene noe så ødeleggende for seg selv for å redde andre.

Særstilling pga. historien

Noen tenker slik; når det kristne budskapet er så uspiselig for jødene, var det ikke da mulig å tilpasse det litt? I vår tid har mange interesse i å tilpasse den kristne læren og forkynnelsen til det livet folk faktisk lever og de holdningene folk faktisk har. Det var også dem på apostlenes tid som ville tilpasse evangeliet slik at det ble mer akseptabelt for jødene som holdt seg til tradisjonen. Men Paulus og de andre apostlene tok avstand fra en slik tilpasning på et møte i Jerusalem 7-8 år før Romerbrevet ble skrevet. Dette var fordi en slik tilpasning og justering ikke kunne forenes med frelsen i Jesus Kristus som er av nåde alene.

Jødene var i en særstilling på grunn av sin historie. Dette var de bevisst på, og tenkte vel i retning av at gudsforholdet, det hadde de hevd på i kraft av Moseloven og tradisjonen, og ikke minst i kraft av sitt sterke engasjement for å leve rett for Gud. Paulus gav dem da også anerkjennelse for å brenne for Guds sak, men likevel uten forstand.

Så sier apostlene til disse jødene som tar sin religion høyst alvorlig at alt deres strev hjelper ingen ting i forhold til å bli rettferdig for Gud. Selv om de var aldri så mye jøder og tilhørte Israel, så var de like så fortapt som hedningefolkene. Hver israelitt måtte som andre folk vende om til Jesus for å bli frelst. De var ikke Guds barn ved fysisk arv, men kunne bli det gjennom dåpen og troen.

For en provokasjon å si dette. Jødene mente at de hadde sin sak i orden med Gud fordi de var Abrahams arvmessige etterkommere, og Abraham var jo rettferdig for Gud. Paulus gjorde rede for at ikke alle som har del i den fysiske arven etter Abraham var hans sanne etterkommere, men derimot de som har den samme troen som Abraham. Abraham ble dertil regnet som rettferdig for Gud fordi han trodde Gud på hans ord, og ikke på grunn av de gjerningene han gjorde. (Rom 4,9). Derfor kan også hedninger regnes med og ha del i arven fra Abraham like fullt. Det eneste kriteriet er tro.

Gud har gjort et oppgjør med ondskaper i verden. Gud gjorde det på den måten at han definerte og dømte ondskaper ved at Jesus sante for den. Denne verden med all dens ondskap går under. Så vil Gud nyskape en verden der kun rett og rettferd skal være. Urettferdighet, gråt og smerte skal da være borte. I denne nyskapte verden må man være rettferdig for å kunne være med.

Gud krever rettferdighet

Det finnes en rettferdighet som frelser et menneske. Men det er ikke den rettferdigheten som vi mennesker har i oss selv, eller forsøker å oppnå gjennom levd liv og gode gjerninger. Det finnes dem man sier om at han eller hun er en rettferdig person. Men det er etter menneskers målestokk, ikke etter Guds.

«Kristus er lovens ende,» leste vi. Det betyr at Jesus står for en absolutt slutt for ideen om at en kan oppnå frelse gjennom det livet en lever, hvor bra det enn måtte leves. Frelsen må komme til et menneske utenfra. Den må tas imot. Der stiller alle mennesker likt. Ingen kan, om en så strever aldri så mye, bli rettferdig så en fortjener Guds himmel.

Derfor, når jøder vender om i dag blir de frelst på samme måte som oss; ved å tro på at Jesus har sonet hele verdens synd, og at hans død på korset gjelder for meg. Det finnes ingen annen Frelser enn Jesus. Det finnes ingen vei til himmelen uten gjennom Jesus. Det finnes i dag mange jøder som kan bevitne at de opplever troen på Jesus som Messias som selve fullendelsen av det å være jøde og ha del i løftene. Den Messias Gud i eldgammel tid lovet skulle komme og frelse folket, han fikk de ta imot som Messias – Kristus, Frelser og Gud. Alle som har tatt imot Jesus, har fått del i en felles framtid blant Guds frelste folk av alle nasjoner og tungemål. Vi eier rettferdighet for Gud alene fordi vi tror på Jesus, ikke på grunn av hva vi selv har gjort.

Israels folk har fått en særstilling i Guds frelseshistorie, og vi skylder dem respekt siden kirken har slike jødiske røtter. Det betyr ikke at vi må si ja og amen til alt Israel som stat foretar seg. Historien har vist at jødene er like feilbarlige som hvilket som helst annet folk. La oss likevel lære av Paulus og vise kjærlighet til jødene. For som Paulus har elsket sitt folk, elsker også Jesus disse menneskene og ønsker dem inn til fellesskap med seg.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.